

LATVIJAS REPUBLIKAS UZŅĒMUMU REĢISTRS

Reģ. Nr. 90000270634, Pērses iela 2, Rīga, LV-1011, tālrunis 67031703, fakss 67031793, e-pasts: info@ur.gov.lv, www.ur.gov.lv

Rīgā

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Konsultatīvās padomes sēdes PROTOKOLS Nr. 1

11.12.2014.

Sanāksmi vada:

Uzņēmumu reģistra galvenā valsts notāre

Guna Paidere

Piedalās:

Uzņēmumu reģistra Konsultatīvās padomes locekļi:

Ārvalstu investoru padome

Zvērināts advokāts

Latvijas Patentpilnvaroto asociācija

Sertificēto maksātnespējas procesa administratoru asoc.

Latvijas Datortehnoloģiju asociācija

Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera

Latvijas zvērinātu advokātu padome

Latvijas Juristu biedrība

Latvijas Tirgotāju asociācija

Tieslietu ministrija

Māris Vainovskis

Aivars Lošmanis

Brigita Tērauda

Uldis Apsītis

Iluta Riekstiņa

Jānis Atslens

Santa Glāzniece

Silvija Līce

Austris Kalniņš

Aivars Latkovskis

Uzņēmumu reģistra darbinieki:

Galvenā valsts notāra vietnieks juridiskajos jautājumos

Sandis Karelis

Protokolē:

Uzņēmumu reģistra Juridiskās nodaļas juriskonsulte

Jūlija Lukjanova

Sanāksmi sāk plkst. 15:00

Guna Paidere atklāj sēdi un informē klātesošos par darba kārtībā esošajiem jautājumiem:

1. Pārskats par Reģistra darbību;
2. Priekšlikumi komersantu reģistrācijas procedūras uzlabošanai.

1.§

Informācija par Uzņēmumu reģistra darbību 2014.gadā

Guna Paidere prezentē Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra (turpmāk – Reģistrs) paveikto līdz šā gada decembrim un būtiskākos Reģistra darbības rādītājus.

Priekšlikumi komersantu reģistrācijas procedūras uzlabošanai

Guna Paidere iepazīstina ar otro darba kārtības jautājumu un prezentācijas saturu.

Reģistrs ir izstrādājis un piedāvā apspriešanai priekšlikumus viena īpašnieka sabiedrību ar ierobežotu atbildību (turpmāk – SIA) reģistrācijas procedūru uzlabošanai. Līdzīgas tendences atvieglot viena īpašnieka SIA reģistrācijas procedūru vērojamas arī Eiropas Savienības līmenī. Proti, ir izstrādāts jauns direktīvas projekts par viena īpašnieka SIA reģistrāciju, kas paredz, ka Eiropas Savienības dalībvalstīm jānodrošina viena īpašnieka SIA reģistrācija elektroniski (bez starpniekiem), jānodrošina vienotas prasības statūtiem, pamatkapitālam un citas prasības. Sanāksmēs ir konstatēts, ka daudzās valstīs ir izstrādātas standartizētu dokumentu veidnes, arī kaimiņvalstīs - Igaunijā un Lietuvā. Standartizētās dokumentu veidnes sniedz iespēju vienkāršāk reģistrēt uzņēmumu.

Reģistra klientu analīze parāda, ka pārsvarā tiek reģistrētas mazkapitāla SIA ar vienu īpašnieku. Starp sabiedrībām ar ierobežotu atbildību, kuru pamatkapitāls ir līdz 2 000Ls, viena dalībnieka subjekti veido 81,09%, savukārt no tiem, kuru pamatkapitāls pārsniedz 2 000Ls – 72,56%. Reģistrā ir saņemtas arī sūdzības par administratīvo slogu viena īpašnieka SIA, sagatavojot iesniedzamos dokumentus. Ievērojot minēto, vajadzētu vienkāršot reģistrāciju minētajām SIA ar vienu īpašnieku, kas dos iespēju ne tikai taupīt resursus, bet arī veltīt vairāk uzmanības sarežģītākajiem gadījumiem.

Līdz ar to būtu jāapskata jautājums - vai ir iespējams samazināt iesniedzamo dokumentu skaitu un ierobežot dokumentos ietveramo ziņu dublēšanos viena dalībnieka SIA.

Iluta Riekstiņa uzdot jautājumu, vai Reģistra piedāvātās izmaiņas nebūs pretrunā jaunajam direktīvas projektam.

Guna Paidere vērs uzmanību, ka jaunā direktīva stāsies spēkā ne ātrāk par 2018.gadu, un būtiskākais punkts ir nodrošināt elektronisko reģistrāciju un elektroniskās identitātes savstarpēju atzīšanu dalībvalstīs. Direktīva neparedz, ka ir būtiski jāpārveido savas valsts viena īpašnieka SIA regulējums. Dalībvalstīm ir atstāta izvēles iespēja veidot savu regulējumu.

Aivars Lošmanis, Aivars Latkovskis piebilst, ka Tieslietu ministrijā tika apspriesti jaunās direktīvas nosacījumi un tika konstatēts, ka jaunais regulējums neatbilst mūsu nacionālajām interesēm. Tika atbalstīta e-reģistrācijas ideja, bet pārējie jautājumi joprojām tiek izskatīti Komerclikuma darba grupā.

Aivars Lošmanis atbalsta Reģistra priekšlikumu samazināt iesniedzamo dokumentu skaitu viena īpašnieka SIA un norāda, ka vēsturiski tika pieņemts, ka iesniedzami divi dibināšanas dokumenti - dibināšanās līgums (lēmums) un statūti. Dibināšanās līgums (lēmums) ir rakstveida akts, kas paredz saistības, kas jāizpilda, lai dibinātu sabiedrību, savukārt, statūti regulē dažādus jautājumus jau dibinātajā sabiedrībā. Iesniedzamo dokumentu apjoms arī Eiropā nav vienots - pastāv gan divu dokumentu sistēma, gan viena dokumenta sistēma. Piemēram, Vācijā sagatavo tikai sabiedrības līgumu, kas paredz gan dibināšanas darbības, gan citas tiesības un pienākumus. Līdz ar to nav būtiski, cik dokumenti ir jāgatavo, bet svarīgi, lai no saturiskā viedokļa dokumentā tiktu atrunāti visi nepieciešamie noteikumi gan sabiedrības dibināšanai, gan tālākai darbībai. Izmaiņas varētu sākt ar viena īpašnieka SIA, neatkarīgi no pamatkapitāla lieluma. Uzskata, ka nepastāv riski dibināšanā, ja tiek apvienoti iesniedzamie dokumenti.

Guna Paidere aicina apspriest jautājumu, vai būtu iespējams pie izmaiņu reģistrēšanas atteikties no vienīgā īpašnieka lēmuma iesniegšanas reģistrā, ja vienīgā īpašnieka gribu var izsecināt jau no iesniedzamā pieteikuma.

Aivars Lošmanis norāda, ka Reģistram galvenais būtu saprast vienīgā īpašnieka gribas izteikumu. Uzskata, ka vienīgā īpašnieka lēmumu noformēt dalībnieku sapulces protokola veidā ir neloģiski, bet no civiltiesību viedokļa lēmums ir tiesisks darījums, kuram ir nepieciešama rakstiska forma. Piemēram, Igaunijā dalībnieks iesniedz viņa paša parakstītu lēmumu.

Brigita Tērauda uzskata, ka vienīgais īpašnieks gribu var paust arī pieteikumā, atzīmējot vajadzīgos lauciņus, piemēram, „iecelt valdi” un tamlīdzīgi. Tomēr, visus gadījumus ietverot pieteikumā, būtiski jāpievērš uzmanība to saturam. Vērš uzmanību, ka vienīgais dalībnieks SIA var būt gan fiziska persona, gan juridiska persona, un, iespējams, lēmumā dalībnieks vēlēsies ietvert kādu papildu informāciju, kuru pieteikumā nebūs iespējams norādīt.

Silvija Līce, Aivars Lošmanis norāda, ka praksē gribas izteikšana labāka ir konkrēta dokumenta veidā, ko nepieciešamības gadījumā būtu iespējams uzrādīt. Atsevišķos gadījumos var rasties arī nepieciešamība pierādīt, vai šāds gribas izteikums ir bijis. Savukārt, norādot izmaiņas tikai pieteikumā, tas paliks tikai Reģistrā. Lēmumu nevajadzētu izslēgt no Reģistrā iesniedzamo dokumentu klāsta.

Aivars Latkovskis vērš uzmanību, ka Komerclikuma 216.panta otrā daļa jau pašlaik noteic, ka dalībnieki savu lēmumu ieraksta protokolā vai sagatavo atsevišķa dokumenta (lēmuma) veidā. Neizslēdz, ka pieteikumā ierakstītā informācija, ko paraksta vienīgais dalībnieks, arī var kalpot par vienīgā īpašnieka gribas pierādījumu.

Guna Paidere norāda, ka dokumentos norādāmā informācija dublējas un vienu un to pašu informāciju nevajadzētu prasīt norādīt vairākkārt. Elektroniski ir iespējams izveidot pakalpojumu, kurā ziņas iesniedzamo dokumentu saģenerēšanai tiek prasītas norādīt tikai vienreiz, bet vai komersanti ir gatavi pāriet uz pieteikumu iesniegšanu tikai elektroniski?

Iluta Riekstiņa vērš uzmanību, ka ir tikai 200 000 e-pakalpojumu lietotāju, no kuriem tikai 15 000 ir aktīvi lietotāji. Tas ir pārāk mazs rādītājs, lai sasniegtu vēlamos rezultātus šī priekšlikuma izpildei.

Māris Vainovskis uzskata, ka izmaiņas ir nepieciešamas un atbalsta viena dalībnieka SIA dibināšanai iesniedzamo reģistrācijas dokumentu samazināšanu.

Vērš uzmanību, ka „antireiderisma pakete” ir uzlabojusi situāciju, taču notariālā dokumentu apliecināšanas sistēma ir būtiski apgrūtinājusi dokumentu apriti, jo īpaši, ja dokuments tiek parakstīts ārvalstīs. Process dažreiz ieilgst pat 3-4 mēnešus un, konstatējot, ka dokumenti nav iesniegti termiņā, Reģistrs jau var uzsākt administratīvā pārkāpuma procesu. Priekšlikums, parakstot dokumentus, izmantot spoguļparakstīšanu, kas jau ir ieviests Zemesgrāmatas praksē. Proti, ja ir vairāki dažādās valstīs esoši parakstītāji, dot iespēju iesniegt vienādus dokumentu eksemplārus ar katra atsevišķa parakstītāja parakstiem.

Atbalsta reģistrācijas „iesaldēšanas” priekšlikuma tālāku virzību, kas tika izskatīts iepriekšējā Reģistra Konsultatīvās padomes sēdē.

Papildus izsaka priekšlikumu paredzēt iespēju SIA noteikt dažādu daļu kategorijas, piešķirot tām dažādu tiesību apjomu, piemēram, daļas ar balsstiesībām vai daļas bez balsstiesībām, tiesības saņemt dividendes.

Aivars Lošmanis norāda, ka jau pašreizējās Komerclikuma normas ļauj SIA paredzēt dažādu tiesību apjomu kapitāldaļām. Dalībniekiem nevajadzētu liegt regulēt savas savstarpējās

attiecības. Jādod iespēja statūtos noteikt īpašus nosacījumus par tiesību apjomu kapitāldaļām, piemēram, ka bez noteikta dalībnieka balsīm lēmums nevar tikt pieņemts. Attiecīgi statūtiem būtu jābūt publiski pieejamiem.

Sandis Karelis, Aivars Lošmanis informē, ka iepriekš jau tika skatīts priekšlikums par statūtu A un B daļas ieviešanu, ka ir A daļa, ko Reģistrs pārbauda un B daļa, kur dalībnieks nosaka speciālus noteikumus. Vajadzētu paredzēt iespēju statūtos samazināt tos noteikumus, ko pārbauda Reģistrs.

Guna Paidere aicina apspriest jautājumu par nekustamā īpašuma īpašnieku piekrišanām komersanta juridiskās adreses reģistrācijai (turpmāk – piekrišana). Bieži Reģistrā tiek iesniegtas viltotas piekrišanas. Arī eksperta atzinums par dokumenta viltošanu nedod rezultātus – ja sabiedrībām tā ir bijusi vienīgā adrese un nav mainījusies, tad Reģistrs nevar atcelt ierakstu par adresi un atiezt iepriekšējo ierakstu. Iespējams, risinājums būtu atstāt tikai adreses daļu, kas nenorāda uz konkrētu īpašumu, vai adresi dzēst, tādējādi signalizējot, ka sabiedrība neatrodas tās juridiskajā adresē. Būtu arī apsverama iespēja atteikties no piekrišanu iesniegšanas.

Aivars Lošmanis atzīst, ka minētais ir problēma, un joprojām tai nav rasts optimāls risinājums.

Aivars Latkovskis, Sandis Karelis norāda, ka par šo jautājumu Tieslietu ministrijā ir ticis diskutēts, kā arī ik pa laikam dēļ piekrišanu viltošanas atsevišķi deputāti sniedz priekšlikumus, ka piekrišana būtu apstiprināma notariāli. Ministrija neatbalsta šādu problēmas risinājumu. Piekrišanu notariāla apstiprināšana arī neizslēgs faktu, ka pēc kāda laika nekustamā īpašuma īpašnieks var atsaukt piekrišanu. Vērš uzmanību, ka notariāla dokumenta apliecināšana apgrūtinās reģistrāciju.

Austris Kalniņš uzskata, ka nevajadzētu atteikties no piekrišanu iesniegšanas. Valsts ieņēmumu dienests pretēji minētajam, cenšas nostiprināt juridiskās adreses izmantošanu saskaņā ar tās mērķiem. Valsts ieņēmumu dienests piemēro naudas sodu par nepaziņošanu par adreses neatbilstību faktiskajai.

Aivars Lošmanis uzsver, ka var diskutēt par to, ko nozīmē „neatrodas juridiskajā adresē”, ja komersants ir pieteicis konkrēto adresi par savu juridisko adresi. Var būt gadījumi, kad tas paziņojis adresi nepatiesi un šādos gadījumos vajadzētu uzsākt administratīvā pārkāpuma procesu un administratīvi sodīt.

Sandis Karelis vērš uzmanību, ka no tādiem uzņēmumiem, kas neatrodas juridiskajā adresē, naudas sodu piedzīt būs neiespējams. Apšaubā piekrišanu nepieciešamību – ja tās iesniedz, tad tās bieži vilto, un arī, ja nevilto, tad tā nerasniedz sākotnējo mērķi. Tas drīzāk ir apgrūtinājums godprātīgajiem komersantiem.

Iluta Riekstiņa uzskata, nepieciešama vienkāršota reģistrācija, atbalsta Reģistra priekšlikumu par vienkāršotu standartizētu dokumentu formu izveidošanu klientiem.

Guna Paidere aicina apspriest jautājumu, vai būtu nepieciešams standartizētas dokumentu formas apstiprināt ar Ministru kabineta noteikumiem, vai arī likumā atrunāt šo dokumentu saturu. Papildus norāda, ka nav nozīmes dokumentu vizuālajam noformējumam un dokumentā norādāmās ziņas jau izriet no likuma. Turklāt, jau izstrādājot tikai tehniskus grozījumus Ministru kabineta noteikumos, tiek patērēti resursi, par ko var pārliecināties, grozot Ministru kabineta noteikumus par pieteikuma veidlapām. Piemēram, Igaunijā standartizētu dokumentu formas apstiprina Tieslietu ministrs un Igaunijas Komerclikumā ir atrunāts dokumentā ietveramais ziņu apjoms.

Aivars Lošmanis, Silvija Līce uzskata, ka standartizētu dokumentu formu apstiprinājums tiesību akta veidā nav nepieciešams. Šāds process tikai apgrūtinās izmaiņu ieviešanu. Arī veidlapu apstiprināšana Ministru kabineta līmenī ir uzskatāma par novecojušu praksi. Piekrīt, ka veicināt klientu izmantot šīs formas var, izveidojot, piemēram, paātrinātu reģistrācijas kārtību, samazinātu valsts nodevu.

Aivars Latkovskis piekrīt, ka standartizētu dokumentu formu apstiprinājums tiesību akta veidā nav nepieciešams. Uzskata, ka dažreiz pat fiziski Ministru kabinets nevar apstiprināt noteiktas formas un lauciņu lielumus, ko izmanto tiešsaistē.

Guna Paidere aicina apspriest jautājumu, vai būtu iespējams apvienot valsts nodevu par tiesību subjekta reģistrāciju ar valsts nodevu par tās likvidāciju un izslēgšanu no reģistra. Pastāv situācijas, kad komersantam nav līdzekļu, lai samaksātu valsts nodevas par likvidāciju un izslēgšanu no komercreģistra. Turklāt jau šobrīd maksa par publikāciju oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” par likvidāciju ir iekļauta publikācijā par tiesību subjekta reģistrāciju.

Aivars Latkovskis uzskata, ka, apvienojot nodevas, no praktiskā viedokļa administratīvās procedūras tiktu vienkāršotas, taču palielināsies slogs dibināšanai, kas var ietekmēt biznesa attīstību, kā arī Latvijas reitingu pētījumā „Doing business”. Nevarētu arī prezumēt, ka, piemēram, 10 gadu laikā komersants noteikti tiks likvidēts. Šāda pieeja ir atbalstāma komercķīlu gadījumā, kad ir paredzams, ka īstermiņā vai vidējā termiņā komercķīla tiks dzēsta. Atbalsta nodevu apvienošanu par likvidācijas uzsākšanu un tiesību subjekta izslēgšanu no reģistra.

Aivars Lošmanis neatbalsta nodevu apvienošanu. Tas norāda, ka jau tiek gaidīts, ka uzņēmums tiks likvidēts. Atbalsta ideju maksāt gada maksu Reģistrā par uzņēmuma uzraudzību un datu aktualitāti, līdzīgi kā ir ieviests attiecībā uz Finanšu un kapitāla tirgus komisiju. Tas varētu arī nodrošināt neaktīvo uzņēmumu izslēgšanu.

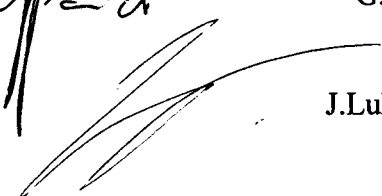
Guna Paidere secina, ka, ņemot vērā valsts nodevu administrēšanas izmaksas, iespējams būtu paredzama viena maksa par grozījumu veikšanu, nevis dažādas nodevas par katrām izmaiņām.

Sanāksmi slēdz plkst. 17:00

Sanāksmes vadītāja

Protokoliste

G.Paidere

J.Lukjanova